
DISPUTATIO MEDICA

INAUGURALIS

DE

DYSENTERIA.

DYSENTERIA.

DISPUTATIO MEDICA

IN AUCURIA

8

DISPUTATIO MEDICA
INAUGURALIS
DE
D Y S E N T E R I A ;

QUAM,

ANNUENTE SUMMO NUMINE,

Ex Auctoritate Reverendi admodum Viri,

D. GEORGII BAIRD, SS.T.P.
ACADEMIÆ EDINBURGENÆ PRÆFECTI;

NEC NON

Amplissimi SENATUS ACADEMICI Consensu, et
Nobilissimæ FACULTATIS MEDICÆ Decreto;

PRO

GRADU DOCTORIS,

SUMMISQUE IN MEDICINA HONORIBUS AC PRIVILEGIIS
RITE ET LEGITIME CONSEQUENDIS;

ERUDITORUM EXAMINI SUBJICIT

GREGORIUS MACKENZIE,
SCOTO-BRITANNUS,
CHIRURGUS :

Ad diem 12. Septembris, horâ locoque solitis.

PHOEBE, fave ! novus ingreditur tua templa sacerdos.

TIBULLUS.

EDINBURGI:
EXCUDEBANT ADAMUS NEILL ET SOCII.

M DCC XCIX.

DISPUTATIO MEDICA
IN ACURALIS

GEORGIUS MACKENZIE

PROFESSOR MEDICINAE
IN ACADEMIA MEDICA
EDINBURGH

PROFESSOR MEDICINAE
IN ACADEMIA MEDICA
EDINBURGH

PROFESSOR MEDICINAE
IN ACADEMIA MEDICA
EDINBURGH

PROFESSOR MEDICINAE
IN ACADEMIA MEDICA
EDINBURGH

PROFESSOR MEDICINAE
IN ACADEMIA MEDICA
EDINBURGH

PROFESSOR MEDICINAE
IN ACADEMIA MEDICA
EDINBURGH

PROFESSOR MEDICINAE
IN ACADEMIA MEDICA
EDINBURGH

PROFESSOR MEDICINAE
IN ACADEMIA MEDICA
EDINBURGH

PROFESSOR MEDICINAE
IN ACADEMIA MEDICA
EDINBURGH

PROFESSOR MEDICINAE
IN ACADEMIA MEDICA
EDINBURGH

PROFESSOR MEDICINAE
IN ACADEMIA MEDICA
EDINBURGH

PROFESSOR MEDICINAE
IN ACADEMIA MEDICA
EDINBURGH

PROFESSOR MEDICINAE
IN ACADEMIA MEDICA
EDINBURGH

VIRO EXIMIO,
GREGORIO GRANT, M. D.
MEDICO PERITISSIMO ÆGRISQUE ACCEPTISSIMO,
OMNIBUS IN ARTIBUS HONESTIS
OPTIME INSTITUTO,
PRO ANIMO BENIGNO INTEGERRIMOQUE
OMNIBUS CIVIBUS DILECTO ;

OB CURAM PRORSUS PATERNAM,
ATQUE CONSILIA SAPIENTIA ET MATURA,
QUIBUS EUM,
INTER CURRICULUM ACADEMICUM,
SEMPER REGULAVIT ATQUE INSTRUXIT ;

ET OB MULTA ALIA BENEFICIA
IN EUM ATQUE EJUS
COLLATA ;

HANC DISSERTATIONEM,
ANIMO OBSERVANTISSIMO ET GRATO,
D. D. C.QUE
GREGORIUS MACKENZIE.

DISPUTATIO MEDICA

INAUGURALIS

DE

DYSENTERIA.

CORPUS humanum est machina variè atque mirè fabricata ; et muneribus plurimis inter se valde diversis, miratuque dignissimis, fungitur. Ullâ ex partibus quibus conflatur, impeditâ vel acceleratâ, vel in motus abnormes progressâ, morbo laborare habetur. Mala quæ, officio ullo non rite peractò, corpore sustinentur, variant, pro utilitate partis læ-

sæ et gradu quo afficitur. Vix est ulla alia pars ex cujus integritate et sanitate bona valetudo totius corporis magis pendet quàm tubus alimentarius, et haud fortasse existit ulla alia pars quæ sæpius morbo laborat. Mala itaque hujus functionis meritò sibi attentionem medicorum insignem diu vindicaverunt. Cum itaque leges hujus Academiæ celeberrimæ ab omnibus alumnis summos honores medicos petentibus, postulent, ut quoddam specimen suæ in arte illa scientiæ in lucem dent, nullos inter varios morbos summa mea curâ et studio digniores quam eos in tubum intestinalem sævientes putavi ; et ex his iterum Dyfenteriam selegi.

Signa dyfenteriae maxima characteristica, breviter, sed accuratissime, a cel. CULLENO his verbis enumerantur :

“ Pyrexia contagiosa ; dejectiones frequentes mucosæ, vel sanguinolentæ, retentis ple-
“ rumque

“rumque fæcibus alvinis; tormina; tenemus.”

In hoc charactere symptomata morbi maxime notabilia et perpetua optime narrantur; sed hæc omnia, pro rebus comitantibus, in diversis exemplis tam maxime variant, ut pro omnino diversis habeantur; et alia, quamvis fortasse inferioris momenti, vel non semper quamvis sæpe occurrentia, necessarie omittuntur. Quo itaque presentia hujus mali certius detegatur, et ejus natura sit melius perspecta, par est ut historiam signorum latius narramus.

HISTORIA MORBI.

DYSENTERIA a contagione specifica oritur; sub fine æstatis vel initio autumnii præsertim vagatur. Febris formam variat; interdum inflammatoria

DISPUTATIO MEDICA

flammatoria est; vel continua, vel paroxifmis post intermiffionem feu remiffionem fatis notabilem redeuntibus, et typum tertianum frequentius fequentibus; fæpiffime etiam fignis putredinis ftipatur. Interdum accidit ut dejectiones copiofæ et biliofæ ab ipfo initio morbi fierent. Singultus etiam paucis exemplis primum fignum morbidum fuiße obfervatus eft. Alvus interdum pertinaciter obftipatur, dum tormina dolorifica et inflatio inteftina torquent; tormina alias ita levia funt ut ægroto mala ejus narranti omnino omittantur. Sed tenefmus, plus minusve moleftus, femper adest; laffitudo, naufea, anorexia, guftus oris infuavis, vomitus materiæ interdum biliofæ, etiam urgent. Hæc omnia mala, morbo progrediunte, graviora fiunt.

Dejectiones, primò copiofæ ex fæcibus alvinis naturalibus constant, fed post unum diem vel paulò feriùs, parcæ, aquofæ et lentæ fiunt; torminibus urgentibus et tenefmo frequenti ftipatæ.

tæ. Dehinc fæces naturales sine ôpe purgantium raro apparent. Præter mucum a SYDENHAMO cum dejectionibus misceri memoratum, humor ferofus vel aquofus in illis etiam apparet, qui fortaffe est unum irritamentorum intestinalium; et qui a superiore tubi intestinalis parte descendere; dum mucus fere totus ab intestino recto fecerni videtur. Sanguis fincerus et in copia, mortis metum incutiente, infra interdum mittitur; sed, in plurimis exemplis dejectiones solummodo striat. Vermes, teretes præsertim, interdum dejiciuntur; qui etiam, auctore PRINGLIO, per os suprâ missi fuerunt. Paucis diebus ab initio morbi interpositis, fæces alvinæ naturales, ut supra dictum, sponte raro dejiciuntur, et, si appareant, formam scybalorum induunt.

Fæcibus etiam hâc formâ dejectis, tormina et tenesmus paululo levius urgent; sed, spatio parvo interjecto, solitâ severitate redeunt. Substantiæ caseariæ vel pinguedinosæ interdum

dum cum dejectionibus infra missæ, variis auctoribus ab variis fontibus progredi opinatæ sunt; et adhuc inter medicos unde oriantur non satis constat. Materia dejectionum, in stadio morbi provecto, saniem refert, et fœtida fit; substantiæ etiam membranacæ infra sæpe mittuntur, quæ ægro mortuo sectoque cadavere, parvæ portiones tunicæ villosæ intestinis abraas, fuisse deteguntur. Morbo persistente, vomitus materiæ biliosæ, prolapsus ani, dysuria et lenteria invadunt. Hæc mala, pro severitate febris comitantis, crescunt, et brevius longiusve pro viribus ægri persistent. Interdum autem, pyrexia levatâ vel prorsus pro tempore sublatâ, morbus non omnino cessat, sed, in hoc statu leviore, per plures etiam menses producit; et tunc, febre inflammatoriâ vel putridâ, qualis etiam ab initio interdum est, redeunte et magis sæviente, lethalis fit; sed quando morbus fit benignior et scite tractatur, inter paucos dies sæpe omnino evanescit.

In

In morbis tristibus, lingua, quæ crustâ mucosâ initio obducta fuerat, nunc colorem subnigrum et fuscum refert; dentes materiâ nigrâ crustantur, cutis arefcit ardetque; fitis importuna vexat; hæc comitantur anxietas tristis, delirium, convulsio. Super summum corpus petechiæ vel pustulæ miliares frequenter videntur. Febris hæctica sæpe adoritur; et quò longius durat eò magis intenditur. Tormina magis excruciant, nec levantur post dejectiones, quæ nunc frequentes et odoris admodum foetidi sunt. Materia etiam ex ano fluit unctuosa, coloris nigricantis, et frustulis carnosus lividis farta; urina parca, limpida, pallida, mingitur; intestina gangrænâ afficiuntur; et tormina, quæ antea tristissime excruciabant subito mordere desinunt; pulsus arteriarum fiunt debiles, parvi et irregulares; singultus adoritur; urina et fæces, ægro insciente, evacuantur; sudores frigidi super summum corpus manant; deglutitio male perficitur; oculi languescunt; collabatur vultus,

tus, et scintillæ vitæ obscure jam corruscantes, omnino demum extinguuntur.

DE INCISIONE CADAVERUM.

OMNIS pars tubi alimentarii apta est quæ hoc morbo afficiatur, sed intestina crassa sæpius quam tenuia affligi, inter omnes auctores constat. Colon et rectum plerumque inveniuntur multum inflammata et gangrænosa; interna eorum superficies ulceribus sæpe obducitur; membranæ ex quibus hæc conflantur densiores solito deteguntur; et in quibusdam exemplis, multis parvulis spiramentis perforantur; per quæ aërem inter intestina et abdominis cavum transire, et inflationem atque tensionem abdominis, quibus dysenterici sæpe multum vexantur, producere maxime verisimile videtur. Tunica autem villosa, ab interna superficie sæpe omnino abrafa, conspicitur.

Colon

Colon aëre contento sæpe multum distenditur; rectum etiam multum corruptum sæpe detegitur. PRINGLIUS, colon et summum rectum tuberculis coloris candidioris quam reliquæ superficiei, se invenisse dicit. Plures alii auctores sic convenientes, se pustulas variolosas generis depressi quid magis referens quam hæc tubercula, nunquam vidisse dicunt. Intestina tenuia etiam inflammata, cohærentia et parvis ulceribus obducta, interdum conspecta fuerunt. Omentum haud raro invenitur prorsus corruptum, et intestinis peritoneoque adhærens. Peritoneum intestinis affixum et crassius solito sæpe invenitur.

Hepar interdum apparet plurimum auctum mole, duratum et admodum corruptum. Cystica fellea aliàs bili vacua, aëris paululum solummodo continens; aliàs bili coloris nigricantis, fluida vel paululum coagulata, distensa conspicitur. Lien etiam mire auctus et induratus est; et illa pars cavæ ascendentes, quæ

super vertebrae lumborum jacet, sæpe tenerima redditur.

CAUSÆ REMOTÆ.

CAUSÆ remotæ morborum in Prædisponentes et Occasionales dividuntur.

CAUSÆ PRÆDISPONENTES.

OMNIA debilitantia homines huic morbo proclives reddunt. Inter hæc enumeretur, aër frigidus et humidus, præcipue si per paludes, sylvas, agrosque limosos perflaverit ; nam tunc principiis putredinis plerumque scatet. Milites in oppidis longe obfessi, et nautæ inter longas navigationes, dysenteriae imprimis obnoxii sunt. Nam cibus quem illi devorare coguntur,
est

est sæpe falsus, corrumpens, raróque recens, nutriens et roborans ; et ipsi omnibus mutationibus cœli subjiciuntur, calori solis interdiu, et noctu frigori cum humore conjuncto. In castris etiam effluvia ab cadaveribus mortuorum, et ex excrementis viventium, exhalata, aëre respirando miscentur, eumque morbo replent. Hæc omnia majore vi pollent in corpora eorum qui antea inebrietate frequenti, venere immodicâ, lassitudine, timore, anxietate, aliisve pathematis mentis, fracti fuerunt.

CAUSÆ OCCASIONALES.

CAUSA dysenteriae occasionalis contagio specifica esse apparet. Natura hujus et modus quo corpus humanum afficit non adhuc cognoscuntur. Num dysenteria ab ulla alia causa præter contagionem unquam producat, longè inter medicos disputatum fuit. WARDROPE dicit,

dicit, se in castris Britannicorum, bello Americano, dysenteriam vidisse humiditate solâ productam, et sibi nullam omnino fuisse causam cur contagionem interfuisse suspicaretur. Alij a frigore solo corpori applicato; alii a fructibus in nimia copia devoratis; alii demum ab effluvio ex carne putrescente, manante; hunc morbum subinde oriri opinantur. Hæ autem opiniones confirmationem ampliorum desiderant. Interea verò in sententiam celeberrimi CULLENI, plurimis nunc probatam, ire licet; nempe, quod dysenteria nunquam sine contagione oritur; sed quod hæc contagio, causis prædisponentibus non adjectis, longè innocua latere potest.

CAUSA PROXIMA.

CAUSA hujus morbi proxima diu materiam disputationis medicis præbuit, et adhuc illis de
ea

ea litigatur. Cel. CULLENUS spasmus coli esse dysenteriae causam proximam putavit; et ejus sententia longè valebat. Sed hæc rationem variorum phænomenorum, cadaveribus incisis, apparentium satis idoneam, nequaquam ministrat. Intestina enim, in hominibus hoc morbo abreptis, deteguntur, affecta inflammatione et gangrænâ; quæ non producta fuisse spasmis satis liquet: nam in colica pictonum, quamvis intestina violentis spasmis tosta fuerunt, nunquam inflammata inveniuntur. Potius itaque placet, inflammationem peculiarem pro causa proxima dysenteriae haberi; hanc inflammationem quâdam acri materiâ intestina obducente et spasmus producente fortasse comitari; et spasmus esse effectum non causam morbi.

RATIO

RATIO SYMPTOMATUM.

FEBRIS, quâ hic morbus comitatur, ab iisdem oritur causis remotis, a quibus febris aliàs oriri solet. Hæ variant pro anni tempore, cælo, et ægri habitu. Causa autem proxima febris debilitas et spasmus vasorum extremorum fortasse est. Aucta secretio fellis perspirationem cutis parciolem reddit, et itaque fluidorum determinatio major ad partes internas consequitur: Fluida ad partes internas in magna copia determinata esse a cutis siccitate, quæ in hoc morbo insignis est, ostenditur. Tormina et tenesmus ab inflammatione et irritabilitate intestinorum morbida oriuntur. Tubus intestinalis, in statu vel sano, admodum sensibilis est, et levibus stimulis excitatur; sed si acria et pungentia ei inflammato, ulcerato, tunicâ internâ abrasâ, maximèque dolenti,

lenti, applicentur, tunc in motus abnormes
cietur, mordentibus torminibus torquetur, et
causas irritantes ex se ejicere continuò con-
titur. Stimulus spasmum producit; spasmus
autem colon constringit et claudit; fæces in
cellulas hujusce intestini diu retinentur; et
aquosâ parte absorptâ, in duros globulos, fcy-
bala nempe, coguntur. Hæ fæces induratae
pro novo irritamento sunt intestinis; et dejec-
tionem eorum, irritamento subtracto, breve le-
vamen torminum plerumque comitatur. Tu-
nicâ autem villosâ abrasâ, tormina, fæcibus
etiam jam dejectis, sæpe torquere perstant;
nam in hoc statu, intestina maxime dolentia, in
motus abnormes, vel lævissimo stimulo cien-
tur. Sanguis qui interdum in magna copia
ex ano dejectitur, ex vasis sanguiferis, in facie
intestinorum interna corrosis, effluit. In-
testina sæpe aëre multum distenduntur; quod
spasmi intestina claudentis et aëris descen-
sui obstantis, esse effectus videtur. Pete-
chiæ, quæ in summo corpore sæpe apparent,
et

et dejectiones sanguineæ et fœtidæ, a debilitate insigni, et ab fluidorum in putredinem proclivitate, originem trahere videntur.

DIAGNOSIS.

Ex omnibus morbis quos novimus diarrhœam proxime refert dysenteria; immo diarrhœa interdum transit in dysenteriam, et dysenteria cum signis diarrhœæ terminatur; quidam igitur diarrhœam et dysenteriam eundem esse morbum, graduque tantum diversos, putant. Transito autem horum morborum in se invicem rarò accidit. In longè plurimis exemplis, signa satis constantia, quibus bene dignosci possunt, apparent. In diarrhœa, fæces alvinæ naturales semper dejiciuntur; in dysenteria autem, paucis diebus ab initio morbi interpositis, retinentur, et nunquam nisi in forma

ma scybalorum infra mittuntur. Diarrhoea nunquam ab contagione oritur, nec febre ab initio comitatur; dysenteria vero semper est morbus contagiosus, et pyrexia plerumque incipit. Medicamenta demum, quæ illi auxilio sunt; hanc in pejus plerumque vertunt. Quidam etiam opinantur dysenteriam facile cum cholera et hæmorrhoides confundi posse; sed si animum vertamus ad characteres horum morborum a cel. CULLENO compositos; nequaquam timendum erit, ne in hunc errorem incideretur. In hæmorrhoides fæces naturales semper infra mittuntur; et in cholera dejectiones sunt semper copiosæ atque biliosæ; tenesmus vero, ut in dysenteria, raro molestus est; dum crurum spasmata, illa ægros nunquam non infestantia, vix aut ne vix unquam dysenteriam comitantur.

PROGNOSIS.

JUDICIUM de exitu hujus morbi semper caute habendum est, nam signa inopinata sæpe in medium veniunt, et aspectum morbi prorsus mutant. Si tormina et tenesmus, post primam alvi purgationem, non leventur, præsertim si æger robore multum deficiat, exitus infausus magnopere timendus est. “Almost all the
“dysenteries,” narrat CLEGHORN, “which
“fell under my care, unless they were speed-
“ily cured at the beginning, at last proved
“obstinate, and too frequently fatal, in spite
“of all the boasted specifics for this distem-
“per.” Auctor celeberrimus DONALDUS MONRO idem opinatur. “No disease,” inquit ille, “is more easily cured than a recent dysen-
“tery, but none more difficultly than an old
“one.”

“ one.” Quamvis autem morbus primis remediis non cesserit, et jam diu perstiterit, non omnino de salute ægri desperandum est; sed medicamenta idonea diligentissime semper applicanda. Nam dysenteria uti plerique aliorum morborum, subito interdum, ab causis non bene cognitis, in melius inopinanter mutatur; et vincitur illis ipsis medicamentis contra quæ antea prosperè dimicaverat.

Faustus exitus prædicatur, si, ullo stadio morbi, tormina et tenesmus multum diùque juventur catharticiis et vomitoriis; si æger non debilitate multum conficiatur, nec ad vomitionem facile ciatur; si dejectiones sanguine careant, naturales fæces referant, et si in copia magna infra mittantur: exitus autem tristis timendus est, si febris sit typhoides, et singultu vomituque frequenti atque importuno flīpetur; si dejectiones frequentes, parvæ, mucosæ, et foetidæ, ægroto insciente, infra mittantur; si remediis applicatis tormina et tenesmus nequaquam

quaquam juventur ; si venter tendatur et tumescat ; et si pulsus sit parvus, frequens, et debilis. Facies pallida et collapsa ; delirium ; apthæ ; dolor faucium ; dysphagia ; super cutem eruptio miliaris, vibices, maculæ ; convulsio ; deliquium animi ; partes extremæ frigescens ; ægrotum jam ad extremum appropinquasse ostendunt. Singultus ad initium morbi pro signo fausto habendus est, sed in stadio ejus provento, infelice ; nam hic gangrænam inceptam, mortemque advenientem, prænunciat.

Tormina, quæ jam calore ardente ventris comitata magno cruciatu torquebant, subito prorsus quiescentia, mortem adesse minantur. Icterus etiam ægrum adoriens, a BAGLIVIO, et urina limpida et parca a HUXAM, inter signa infauſta habentur. Dum autem æger res externas percipiat ; nec, voluntate invitâ, urinam et fæces dejiciat, non omnino de ejus salute desperandum est.

RATIO

RATIO MEDENDI.

CURATIONEM pro febre quæ in diversis exemplis quàm maximè variat, variari decet: nam hæc aliàs signis plenitudinis stipatur, aliàs ab ipso initio morbi est typhoides, post se tristem debilitatem trahens. Præterea autem materiæ corruptæ et acres tubum intestinalem sæpe infestant, quæ ægrum multum vexant, morbum augent, et medelam ejus magnopere impediunt. Rationem medendi in hæc duo consilia dividere licet:

I. Signa aggravantia levare.

II. Debilitati et putredini occurrere.

I. Signa

I. Signa aggravantia levare.

Venæsectio. Si febris sit vehemens, ægerque pleno corpore, sanguinem mittere idoneum erit. An hoc remedium iterandum sit, a constitutione ægri et effectu prioris evacuationis pendebit. Dum SYDENHAMUS, HUXAM, et PRINGLIUS missionem sanguinis suadent; alii dehortantur. DONALDUS autem MONRO, auctor eximius, et inter dysentericos multum versatus, missionem sanguinis in omnibus casibus recentibus ei occurrentibus admodum utilem esse reperiit. Cum autem febris dysentericæ comes, per decursum morbi saltem tam facile mutatur in typhoidem, detractio sanguinis nunquam sine summa cautela jubenda est.

Cathartica. Multi auctores, quædam ex drasticis optima remedia cathartica in dysenteria, judicaverunt. Sed purgantia plerumque satis valida sunt, et minus periculosa. Draastica apta sunt quæ in intestinis jam sæpe plurimum inflammatis, gangrænam producant.

Inter

Inter optima purgantia in dysenteria, sequentia enumerare licet : *Oleum ricini, soda vitriolata, soda tartarizata, soda phosphorata, lixivium vitriolata, lixivium tartarizata, magnesiam vitriolata, ipecacuanha, rheum, hydrargyrus muriatus mitis*. Hæc omnia variis auctoribus laudata fuerunt. Soda tartarizata vel soda phosphorata, in jussculo bovino soluta, satis grata plerisque ægrorum reperitur. MONRO et ZIMMERMANUS magnesiæ vitriolatam magnis laudibus afficiunt ; sed hoc remedium aliis non placet, quia illum putredini multum favere putant. Ipecacuanha pro specifico in dysenteria habita fuit ; sed spem sæpe fallit. Auxilium quod ipecacuanha in dysenteria fert, non solum a vi purgante, sed etiam a vi diaphoretica et astringente, quibus gaudet oritur ; in dosi autem idonea ad purgandum semper præscribitur.

Rheum etiam in hoc morbo sæpe usurpatur ; sed, propter acidum Gallicum quod continet, effectus ejus sunt optimi in stadio morbi pro-
vecto,

vecto, quo intestina debilia et laxa sunt, et remedia astringentia præcipue indicantur. Catharticis lenioribus parùm efficacibus expertis, ad validiora confugiendum est. Cel. CULLENUS in hoc casu, antimonium tartarizatum parvis dosibus post intervalla ad purgandum, maxime idonea repetitis, commendat. Doctores CLEGHORN et HOME vitro antimonii cerato multum boni ascribunt; et sine dubio multum auxilium ab eo dysenterici sæpe assequuti sunt. Sed Professor celeberrimus GREGORY hoc remedium nimis validum putat; si autem illum præscribere videatur, minimas doses suadet; quoniam magnis dosibus devoratis, vomitionem et purgationem excitata esse, quæ vix sedari possent, observavit.

Hydrargyrus muriatus mitis est aliud medicamentum quod pro auxilio quod dysentericis præbet, multum laudatum fuit; præcipue medico illo eximio CLARK; qui multos et juve-

nes et ætate provec̃tos dysenteriâ severâ laborantes, eo curavit.

Quinque grana hujus, cum antimonii tartarizati grano dimidio, et parvo opii commista, formâ boli, horâ somni fumendâ, præscribere solebat. Multorum dysentericorum, quos hoc modo curaverat, nulli nisi ab aliorum medicamentorum abusu, in morbum iterum reciderunt. Hocce remedium somni horâ devorari suadet, quia non vult evacuationem ullam ab ano produci. Si granis hujus triginta vel quadraginta hoc modo devoratis, dejectiones aspectum naturalem non induant; tunc suadet opium intermitteri, et hydrarg. muriat. mitem ad dosim idoneam quæ purget, augeri. Pondus hujus medicamenti quod unâ dosi in ventriculum recipiendum est, pro robore et constitutione ægri variari oportet; sed plerumque a granis triginta ad quinquaginta necessarium est; interdum autem minus fat erit. In his etiam

D

exemplis

exemplis quibus intestina fuerunt admodum irritabilia, et quibus ea nimis stimulando, ut tormina et alia signa maxime aggravantia augeantur, suspicari licuit; nullum omnino malum, sed multum levamen et auxilium, ab ejus usu semper expertum est.

Emetica. Alter modus, quo tubus alimentarius detergi potest, est vomitio. Hæc a ZIMMERMANNO validis lateribus suadetur, nec dubitandum est quin initio morbi utilissima sit. Omnes materias crudas et indigestas ex ventriculo abluit, febremque multum levat. Ut repetatur CULLENO autem non stat; qui, ventriculo semel evacuato, remedia vomitoria, nisi tractentur ita ut purgent alvum, nullum auxilium dysentericis præbere putat.

Diluentia. Potus emollientes et diluentes maxime idonea sunt; materias acres in ventriculo jam existentes diluunt; intestina lubricant;

cant ; et partes eorum inflammatione correptas
fovent. Itaque, tormina et tenesmus admo-
dum juvant, et somnum quietemque ægroto
mire conciliant. . Potus hi frequenter repe-
tendi sunt ; et jusculum bovinum omnibus for-
tasse præstat.

Sudorifica. Cùm suppressio perspirationis
cutis inter causas remotas dysenteriae habetur,
optimi effectus expectandi sunt ab his reme-
diis quæ halitum cutis augeant. Medica-
menta ad hanc indicationem optime accomo-
data sunt præparata antimonii, præcipue an-
timonium tartarizatum et vinum antimonii
tartarizati, atque ipecacuanha. Hæc medi-
camenta in parvis dosibus devoranda sunt ; et
ita tractanda ut ad cutem præsertim determi-
nent. In calidis vero regionibus, plerumque,
et in omnibus casibus, in quibus gravis debili-
tas opprimit, a præparatis antimonii uti nimis
validis abstinendum est. Ipecacuanha tunc
illis

illis anteponenda, et interdum infusum chamæmeli utrisque tutius est.

Sedantia. Propter dolores mordentes quibus dysenterici excruciantur, et irritabilitatem intestinorum, hæc remedia præcipue indicantur, atque opium longè optimum est. Signa autem inflammatoria removeri et intestina purgari debent, antequam opium suadendum est. Nam alvum, jam tardam, magis constipat. Hinc fæces, longius in colo retentæ, magis irritant, atque tormina et tenesmus augent. Intestinis autem purgatis, et signis inflammationis remotis, opium maximum solatium ægro præbet; irritabilitatem sopit; tormina et tenesmus sedat; dolores levat; quietem somnumque, desideratum ægroto, mire conciliat.

Externæ Applicationes sunt, fomentatio, ulceratoria, et balneum. De usu horum in dysenteria CULLENUS sic scribit: "When the gripes
" are

“ are both frequent and severe, they may frequently be relieved by the employment of a semicupium ; or by fomentation of the abdomen, continued for some time. In the same case, the pains may be relieved ; and, as I think, the constriction of the colon may be taken off by blisters applied to the lower belly.”

II. Debilitati et putredini obviare.

Cùm debilitas gravis et effectus ejus ad putredinem proclivitas tam sæpe hunc morbum comitantur ; et cùm summum periculum semper indicant ; signis eorum in historia jam enumeratis, apparentibus, remedia ad hæc arcenda optime accommodata diligentissime usurpari debent. Medicamenta, ad hanc indicationem exequendam idonea, sunt, roborantia et antiseptica. Ex his cortex Peruvianus optimo effectû sæpe usurpatus fuit ; præsertim si febris comitans fuerit intermittens seu remittens. Hoc nec
ulla

ulla alia remedia roborantia suadenda sunt, donec intestina purgata fuerint, et dejectiones aspectum naturalem induerint. Gummi kino, catechu, et alia id genus medicamenta, sæpe multum adjuvant. Corpus autem roborando et putredinem arcendo, medicamenta efficacissima, et plerisque ægrotorum gratissima, sunt vina: Burdegalense rubrum, et illud in insula Madeiræ confectum, omnibus præstant. Ad hæc, materias corrumpentes a ventriculo et intestinis frequenter evacuari decet. Potus aciduli in magna copia bibendi sunt, vestimenta frequenter mutare, et fæces omnemque materiam putrescentem ab ægro statim remove idoneum est. Dieta debet esse nutriens, levis, digestionis facilis, ex lacte præcipue confecta. Ægro convalescente, exercitium pro viribus ejus usurpandum est; et aër ruris spirandus. A frigore et humiditate præcipue cavendum. Itaque vestimenta maximè idonea ad frigus et humiditatem arcendam, æger induere debet.

F I N I S.

